

SURUN KOHDATESSA

*Ihmisen elin aika on niin kuin ruohon:
kuin kedon kukka hän kukoistaa,
ja kun tuuli käy yli,
ei häntä enää ole eikä hänen asuinsijansa häntä tunne.
Mutta Herran armo pysyy ajasta aikaan.*

Psalmi 103

Miten järjestän hautauksen

Sinulle, joka olet menettänyt läheisesi

Tervehdin lämpimästi Sinua, joka olet aivan äskettäin menettänyt läheisesi.

Rakkaan ja tärkeän ihmisen kuolema on elämän raskaimpia asioita. Sen jälkeen voi jatkaa elämää eteenpäin ainoastaan virrentekijän antaman ohjeen mukaan: "Päivä vain ja hetki kerrallaan." (virsi 338) Edes Jumala ei voi ottaa Sinulta kaikkea kaipuuta pois, koska poisnukkuneen läheisen paikkaa ei kukaan toinen pysty täyttämään. Mutta on eri elää ja on eri kuolla, jos meillä on turva Jumalassa.

Raamatusta löytyvät Jeesuksen sanat: "Minä olen ylösnousemus ja elämä. Joka uskoo minuun, saa elää, vaikka kuoleekin, eikä yksikään, joka elää ja uskoo minuun, ikinä kuole." (Joh. 11: 25-26) Iankaikkinen elämä on todellisuutta, jonka Jeesus lupaa häneen turvaaville. Meille on annettu jälleennäkemisen toivo perillä taivaan kodissa uskossa Jeesukseen poisnukkuneiden rakkaidemme kanssa.

Jokainen ihminen suree surunsa omalla tavallaan. Mutta aika moni läheisensä menettänyt on kertonut minulle, että surun kanssa on ollut helpompi elää, kun ei ole jäänyt kaipauksensa kanssa aivan yksin. Erityisesti vaikeina päivinä ja elämän myrskyissä rakkaiden sukulaisten ja ystävien merkitys on mittaamattoman suuri. Olen huomannut, että ne ihmiset selviytyvät kaikkein parhaiten, jotka eivät läheisen kuolemankaan jälkeen jää täysin yksin neljän seinän sisälle.

Monen yhteys omaan seurakuntaan on tiivistynyt rakkaan ihmisen kuoleman jälkeen ja uskon asiat ovat tulleet entistä tärkeämmäksi. Jumalanpalveluksista, seurakunnan järjestämistä sururyhmistä, seurakuntapiireistä ja rukouksesta on saanut yhä uudelleen uutta voimaa ja lohdutusta.

Minä toivon, että kaiken surun ja kaipauksen keskellä sydämessäsi olisi silti myös kiitollisuutta. Kiitollisuus poisnukkuneen rakkaan kanssa vietetystä ajasta ja yhdessä tehdyistä asioista. Saamme kiittää Jumalaa siitä, tie taivaan kotiin on auki Jeesuksen armoon turvaamalla. Herramme antaa ihanan lupauksen iankaikkisesta elämästä: "Jumala itse on heidän luonaan, ja hän pyyhkii heidän silmistään joka ainoan kyynel. Kuolemaa ei enää ole, ei murhetta, valitusta eikä vaivaa." (Ilm. 21:3-4)

Jumalan siunausta ja voimaa Sinulle surun keskelle! Mika Kyytinen

YHTEYDENOTTO KIRKKOHERRANVIRASTOON

Kankaanpään seurakunnan kirkkoherranvirasto on avoinna maanantaista perjantaihin 9 - 13 ja torstaina 9 - 15, puhelin 044 7133569.

KIRKKOHERRANVIRASTOSSA SOVITAAN

- hautausaika ja -paikka
- hautaan siunaamisen toimittava pappi
- kanttori
- muistotilaisuuden aika ja paikka
- sanomakellojen soittaminen
- kuolleiden muistaminen jumalanpalveluksessa

HAUTAUSAIKA

Hautaukset toimitetaan arkipäivinä, tavallisimmin perjantaisin ja lauantaisin.

Jämijärvellä ja Honkajoella hautausajat ovat
perjantaina klo 13

lauantaina klo 10 ja 13.

Siunaaminen voidaan toimittaa myös hautausjumalanpalveluksessa kirkossa sunnuntaina klo 10.

HAUTAAN SIUNAAMISEN PAIKKA

Hautaan siunaaminen toimitetaan **kappelissa** tai **kirkossa**. Jos siunaus tapahtuu Kankaanpään kirkossa, hautaustoimisto hoitaa vainajan kuljetuksen kirkkoon ja kirkosta hautausmaalle, jos hautaus on vanhalla hautausmaalla, omaiset sopivat kuljetuksen. Honkajoella ja Jämijärvellä omaiset kantavat vainajan kirkkoon. Hautaan siunaaminen voidaan toimittaa myös avoimen **haudan äärellä**, kun arkku on laskettu hautaan.

YHTEYS SIUNAAVAAN PAPPIIN

Kankaanpään seurakunnan jäsenen hautaan siunaamisen toimittaa ensisijaisesti Kankaanpään seurakunnan pappi. Mikäli omaiset haluavat kutsua

jonkun muun kuin oman seurakunnan papin toimittamaan hautaan siunaamisen, he vastaavat tällöin järjestelyistä ja esimerkiksi matkakuluista.

Papin kanssa käydään **siunauskeskustelu** joko vainajan omaisten kotona tai seurakunnan tiloissa. Siunauskeskustelun aika ja paikka sovitaan papin kanssa. Siunauskeskustelussa keskustellaan vainajan elämän vaiheista ja kuoleman kohtaamisesta. Myös siunaus- ja muistotilaisuuden järjestelyistä sovitaan siunauskeskustelussa.

Kirkkoon kuulumaton henkilö voidaan siunata hautaan, jos omaiset tai muut vainajan hautauksesta huolehtivat henkilöt sitä pyytävät. Siunausta ei kuitenkaan toimiteta, jos se on vastoin vainajan vakaumusta tai vainaja on selvästi ilmaissut tahtovansa toisin.

MUSIIKISTA SOVITAAN KANTTORIN KANSSA

Siunaustilaisuuden musiikista vastaa kanttori. Kanttorin tai papin kanssa sovitaan henkilökohtaisesti alku- ja loppumusiikista ja virsistä. Omaiset voivat valita tilaisuuteen 2-3 virttä. Muusta esitettävästä musiikista (yksinlaulu, kuorolaulu, soitinmusiikki) ja mahdollisista säestyksistä sovitaan kanttorin kanssa hyvissä ajoin ennen siunaustilaisuutta. Siunaustilaisuus on jumalanpalveluksen luonteinen ja siksi hengellinen musiikki on tilaisuuteen sopivaa. Myös muistotilaisuuden musiikista, virsien säestyksistä jne. on hyvä sopia etukäteen.

Kanttori Risto Raikaslehto Kanttori Marita Raikaslehto

p. 044 7133541

p. 044 7133540

Kanttori Heikki Havi

p. 040 804 9642

SANOMAKELLOT

Kun vainaja on tuotu kylmiöön, soitetaan sanomakellot. Sanomakellojen soittamisesta sovitaan kirkkoherranvirastossa. Sanomakellot kuunnellaan kirkossa sisällä tai kirkkopihassa.

Virsikirjan liiteosassa on "Rukous sanomakellojen soidessa".

YHTEYDENOTTO HAUTAUSMAAN TOIMISTOON

Kankaanpään seurakuntapuutarhurin toimisto sijaitsee hautausmaan huoltorakennuksessa, Kappelikatu 19. Toimisto on avoinna arkisin klo 8 - 15.30.

Seurakuntapuutarhuri Seija Salo puh. 044 7133550

Erytisammattimies Hannu Ranne puh. 044 7133551

**Honkajoen suntio ja toimistos sihteeri ja Jämijärven toimistos sihteeri Saija Alahonko p. 0400 919118,
sekä Jämijärvellä suntio Pasi Pitkäranta p. 040 8049645.**

HAUTAPAIKASTA SOPIMINEN

Kankaanpäässä seurakuntapuutarhurin toimistossa sovitaan hautapaikasta, haudan kaivamisesta, havutuksesta ja peittämisestä. Honkajoella ja Jämijärvellä hautapaikasta sovitaan kappeliin toimistoissa. Haudan hoitamisesta vastaavat omaiset. Haudanhoito voidaan antaa myös seurakunnan tehtäväksi. Hautamuistomerkkiin (hautakivi) liittyvistä asioista voi keskustella seurakuntapuutarhurin kanssa. Ennen muistomerkin valmistamista on tärkeää varmistaa, että se on hautausmaan käyttösuunnitelman mukainen.

YHTEYDENOTTO HAUTAUSTOIMISTOON

Helpoin tapa hautajaisten järjestämiselle on ottaa yhteys valitsemaanne hautaustoimistoon, joka luotettavasti ja asiantuntevasti ryhtyy hoitamaan hautaukseen liittyviä asioita. Hautaustoimistossa valitaan arkku ja tarvittaessa urna. Hautaustoimisto huolehtii vainajan pukemisesta, arkkuun laitosta ja tarpeellisista kuljetuksista.

KUOLINILMOITUS VOI OLLA HAUTAJAISKUTSU

Kuolinilmoitus on tapana julkaista paikkakunnan sanomalehdessä. Jos ilmoitus on samalla kutsu hautajaisiin, on aika ja paikka syytä kertoa selvästi. Jos kuolinilmoitus julkaistaan hautauksen jälkeen, voidaan samalla kiittää osanotosta. Ilmoitusteksti jätetään hyvissä ajoin lehden ilmoituskonttoriin, josta saa apua myös ilmoituksen laadintaan.

MUISTOTILAISUUDEN JÄRJESTÄMINEN

Omaiset järjestävät yleensä muistotilaisuuden, joka voidaan pitää joko **kotona tai muussa sopivassa paikassa**. Tilaisuus voidaan järjestää esim. Hakoniemen leirikeskuksessa (n. 150 paikkaa), Seurakuntasalissa (150 paikkaa), Honkajoella seurakuntatalossa (n. 80 paikkaa) ja Jämijärvellä seurakuntakodilla (n. 100 paikkaa) tai Vanhassa pappilassa (n. 30 paikkaa).

Hakoniemen varaukset tehdään suoraan numerosta

Hakoniemen leirikeskus, Pirjo Rantanen p. 044 7133553

Vainajan omaiset tai heidän pyytämänsä henkilöt toimivat muistotilaisuuden isäntinä. Muistotilaisuuteen sopivaa ohjelmaa ovat esimerkiksi lyhyet puheenvuorot, joihin liittyy muistoja vainajasta, muistoadressien lukeminen, musiikki ja yhteislaulut.

SURULIPUTUS

Yleisen tavan mukaan kuolinpäivänä liputetaan vainajan kodissa ja usein myös työpaikalla. Hautauspäivänä voidaan myös liputtaa. Kaikkina vuodenaikoina liputus alkaa aikaisintaan kello 8 ja päättyy auringon laskiessa, kuitenkin viimeistään kello 21.

SIUNAUSTILAISUUDEN JÄRJESTELYT

VAATETUS SIUNAUSTILAISUUDESSA

Asiallinen, hautaustilaisuuteen sopiva vaatetus. Mustia vaatteita ei edellytetä edes omaisilta. Sopiva saapumisaika on noin *15 minuuttia* ennen tilaisuuden alkua. Honkajoella ja Jämijärvellä kantajien tulisi olla *n. 30 minuuttia* ennen tilaisuutta paikalla viemässä vainaja kirkkoon. Näin edellä olevan hautaustilaisuuden päättymisen tai tilaisuuden alkamisen odotus ei tule liian pitkäksi.

LÄHDETTÄESSÄ KANTAMAAN

Arkun kantamiseen tarvitaan kuusi henkilöä. Omaiset sopivat ennen siunaustilaisuutta kantajista ja heidän järjestyksestään.

Kantajat asettuvat päätösvirren jälkeen (päällysvaatteisiin pukeutuneina) arkun molemmin puolin, hiljentyvät lyhyesti (ja laittavat lakin päähän). Loppusoiton aikana arkku kannetaan ulos saattovaunun päälle ja saattoväki seuraa kantajia.

Saattovaunuissa arkku siirretään haudalle, jonne hautauksen ohjaaja yhdessä papin kanssa kulkee edellä. Arkku lasketaan ohjaajan opastuksella hautaan. Arkkua laskettaessa hautaan miespuoliset saattajat ottavat lakin pois päästä, mutta kantajat tekevät sen vasta, kun arkku on laskettu hautaan ja jäätyään hetkeksi seisomaan haudan äärelle.

Kukkia tai multaa voi tässä vaiheessa pudottaa arkulle. Haudan päälle laitetaan hautakate, jolle kukkalaitteet lasketaan. Jos kukat on laskettu sisällä, riittää se, että kukat viedään hautakummulle.

Ohje kantoliinan käyttöön

Kantoliina viedään pään yli, selän takaa (ei niskan/kaulan ympäri) uloimalle olkapäälle. Notkista hieman polviasia, vedä kantoliina kireälle ja ota liinasta kiinni tukevasti.

VALOKUVAUS

Mahdollinen valokuvaus tai videokuvaus eivät saa häiritä siunaustilaisuuden rauhaa. Valokuvaamisen voi antaa yhden asiansa osaavan henkilön hoidettavaksi. Videokuvauksesta on sovittava papin ja kanttorin kanssa.

KUKKIEN LASKEMINEN

Kukat lasketaan joko sisällä tai haudalla. Jos kukat lasketaan sisällä, joko ennen siunaamistoimitusta tai sen jälkeen, on siitä sovittava aikaisemmin papin kanssa. Haudalla tapahtuvan kukkien laskemisen ja päätösvirren jälkeen joku omaisista voi esittää saattoväelle kutsun muistotilaisuuteen. Seurakunnalla on oikeus poistaa kukkalaitteet 14 päivän kuluttua hautaamisesta.

KUOLLEIDEN MUISTAMINEN JUMALANPALVELUKSESSA

Ellei erikseen toisin sovita, seurakuntamme jäsenen kuolemasta ilmoitetaan Kankaanpään kirkossa ja lisäksi, jos vainaja on ollut Honkajoelta tai Jämijärveltä ao. kirkossa, hautausta seuraavana sunnuntaina klo 10 jumalanpalveluksessa saarnan jälkeen esirukouksen yhteydessä. Vainajan omaiset ovat mahdollisuuksiensa mukaan silloin jumalanpalveluksessa ja voivat nousta seisomaan, kun heidän omaisensa nimi luetaan. Seisaallaan viivytään nimiä seuraavan musiikin ja rukouksen ajan siltä osin kuin se koskee vainajia ja heidän omaisiaan.

HAUTAJAISTEN JÄLKEEN

UURNAN MAAHAN KÄTKEMINEN

Tuhkauksen jälkeen tuhka pannaan maatuovasta aineesta tehtyyn uurnaun. Omaisten niin halutessa, seurakunta voi säilyttää tiloissaan uurnaa, kunnes se lasketaan hautaan. Seurakunnan puolesta tilaisuudessa on henkilö, joka opastaa uurnan haudalle viemisessä ja kätkemisessä. Yleensä tällöin ovat läsnä vain lähimmät omaiset. Uurnaa maahan kätettäessä virsikirja tarjoutuu hyväksi avuksi. Kirjan loppuliitteessä on otsikon ”Maahan kätkeminen” alla raamatunkohta ja rukous, jotka kuka tahansa läsnä olevista voi lukea.

Hautausmailla on erikseen alueet sekä uurnahautaukselle että tuhkan sirottelulle, uurna voidaan laskea myös vanhoihin sukuhautoihin.

HAUDAN HOITO

Hautauksen jälkeen haudan hoitokuntoon saattaminen tapahtuu seurakunnan toimesta. Seurakunta hoitaa hautausmaan nurmikot myös hautojen päältä. Haudat on pidettävä hautausmaan arvoa vastaavasti hoidettuna. Haudan hoidosta vastaa hautaoikeuden haltija ellei toisin ole sovittu. Haltija voi myös sopia, että seurakunta ottaa korvauksesta määrääjäksi vastataksaan haudan hoitovelvollisuudesta. Haudanhoitosopimuksen voi tehdä yhdeksi, viideksi tai kymmeneksi vuodeksi, asiasta sovitaan seurakuntapuutarhurin kanssa.

MUISTOMERKKI

Muistomerkin tulee olla sopusoinnussa hautausmaalle pystytettyihin muistomerkkeihin nähden. Muistomerkin on sovittava mitoiltaan haudan tai hautapaikkojen sisäpuolelle ja muistomerkin molemmille puolille on jätävä vähintään 10 cm vapaata tilaa. Muistomerkki saa olla enintään 150 cm korkea. Ennen muistomerkin hankkimista on ehdotuksesta hyvä neuvotella seurakunnan edustajan kanssa. Kaikki uudet muistomerkit tulee hyväksyttävä seurakunnalla, ennen kuin niitä ryhdytään valmistamaan. Jokaisesta uudesta hautamuistomerkistä lähetetään seurakunnan hautaus-toimesta vastaavalle henkilölle hyväksymislomake, joka sisältää muistomerkin piirustuksen, mitat, materiaalit, tekstityylin ja vainajan henkilö-

tiedot sekä kiviveistämön yhteystiedot. Kirkkoneuvosto voi painavista syistä antaa luvan poikkeavan muistomerkin asettamiseen haudalle.

TUKEA SURUTYÖSSÄ

Hautajaisten jälkeen elämä jatkuu, mutta toisenlaisena. Tätä aikaa kutsutaan suruajaksi. Hautaus tilaisuus järjestelyineen on osa surutyötä. Surua ja itkua ei tule tukahduttaa. Läheisten ihmisten tuki, puhuminen, aika ja Raamatun tuoma ylösnousemuksen ja jälleennäkemisen toivo antavat voimavaroja surun kantamiseen. Seurakuntamme kaikki työntekijät ovat käytettävissä henkilökohtaista keskustelua varten.

Eryteisesti rohkaisemme surevaa ottamaan yhteyttä siunaavaan pappiin ja diakoniatyöntekijöihin. Työntekijän voi kutsua kotiin tai hänet voi tavata seurakunnan tiloissa. Pappi voi myös jakaa yksityisesti ehtoollisen surevalle omaiselle. Myös muistoseurat voi järjestää esimerkiksi vuosi vainajan kuolinpäivästä.

Seurakunnassa järjestetään myös **sururyhmiä**, joihin voi ilmoittautua soittamalla papeille tai diakoniatyöntekijöille. Näissä ryhmissä käydään läpi surun eri vaihteita ja jaetaan kokemuksia läheisen ihmisen menettämistä.

Papit

Jaakko Rainerma

Taina Karvonen

Ilkka Kyllönen

Tom Nyman

Anna-Kaisa Hautala

Mika Kyytinen

työ

044 7133501

040 8049641

044 7133502

044 7133503

044 7133504

044 7133500

Diakoniatyöntekijät

Pasi Junnila

Sari Kujansuu

Saila Kuuskoski

Hanna Sippola

044 7133520

044 7133522

040 8049643

044 7133523

Jumala auttakoon teitä, omaiset ja ystävät, turvautumaan Jeesukseen Kristukseen. Hän antakoon teille lohdutusta ja voimaa.

”Jumalan rauha, joka on kaikkea ymmärrystä ylempi, on varjeleva teidän sydämenne ja ajatuksenne Kristuksessa Jeesuksessa” (Fil.4:7).

Siunaustilaisuuden ohjelma

ALKUSOITTO _____

VIRSI _____

JOHDANTOSANAT
(RIPPI JA/TAI PSALMI)

RUKOUS

EVANKELIUMI

PUHE

(USKONTUNNUSTUS)

SIUNAAMINEN (saattoväki seisoo)

RUKOUS

ISÄ MEIDÄN -RUKOUS (yhteen ääneen)

HERRAN SIUNAUS

(LAULU- JA MUSIIKKIESITYS) _____

VIRSI _____

PÄÄTÖSSOITTO _____

Haudalla: KUKKATERVEHDYKSET (ellei ole sisällä)

VIRSI (esim. 377; 363; 548)

KUTSU MUISTOTILAISUUTEEN

VIRSI 377

Virsi voidaan laulaa myös sävelmällä 236.

377 = 472a

Ranskassa 1543

1. Sun hal-tuus, ra - kas I - sä - ni,
mä ai - na an - nan it - se - ni.
Mun sie - lu - ni ja ruu - mii - ni
sä Her-ra, o - ta suo-jaa - si.

Chord symbols: F (C F) B♭ C7 F, Gm A7 Dm C, F/A Gm C Dm G7 C, F B♭ C7 Dm F/C C7 F

2.

Mun sieluni ja ruumiini
sun omas ovat, Herrani.
Siis omas ota huomahas,
en pelkää sinun suojassas.

3.

Sun, Isä, tahtois tyytyen
saa sydän levon suloisen.
Oot hädässä ja tuskassa
mun auttajani ainoa.

4.

Sen uskon, rakas Isäni,
vaan muista heikkouttani.
Sun lastas auta vaivassa,
suo ilo luonas taivaassa.

Nicolaus Selnecker 1578 ja Martin Moller
1587. Ruots. Haquin Ausius 1641, uud. Jesper
Swedberg 1694. Suom. virsikirjaan 1701.
Uud. komitea 1937.